

2021-02-19

LRF Halland

Länsstyrelsen Halland

Synpunkter på förslag till vattenskyddsområde i Nedre Ätran diarienummer 513-6678-2019

LRF Halland har tidigare i processen yttrat sig gällande förslag till vattenskyddsområde för nedre Ätran daterat 20180814. Vi vill komplettera tidigare yttrande med följande;

Vikten av att sakägare får yttra sig

I samband med fastställande av vattenskyddsområden är det av yttersta vikt att alla sakägare får möjlighet att yttra sig. Ett nytt regelverk blir gällande för verksamhetsutövare inom ett vattenskyddsområde med förhöjda straffsatser om man skulle bryta mot någon föreskrift. Föreskrifterna kan påverka möjligheter att driva en verksamhet vidare och fastighetens substansvärde kan påverkas. LRF Halland har påtalat detta i en skrivelse till Länsstyrelsen dat 20210126 där vi anser att Länsstyrelsen agerande i fastställandeprocessen inte uppfyller lagens krav (24 § förordningen om områdesskydd) Länsstyrelsen har svarat att sakägarkretsen är delvis okänd och man därför inte skickar något brev till berörda sakägare.

I underlaget (konsekvensbeskrivning sid 3) finns dock en detaljerad sammanställning över hur många fastighetsägare som blir berörda. I primär zon berörs 656 fastighetsägare. Det är varken svårt eller dyrt att informera dessa via brev. Det åligger också den som ansöker om att fastställa ett vattenskyddsområde att ha en sakägarförteckning som inte är äldre än två månader.

I Västra Götaland pågår parallellt ett arbete att fastställa Göta älvs vattenskyddsområde, (ca 150 000 ha). Där har Länsstyrelsen valt att skicka brev till alla markägare över 10 ha inom primär skyddszon. Det tycker vi är en rimlig informationsinsats.

Enligt §24 i förordningen om områdesskydd är det viktigt för processen att sakägare har rätt att yttra sig om förslaget. Det framkommer också i förarbetena att kungörelse ska ske undantagsvis. LRF Halland anser inte att Länsstyrelsen har uppfyllt kraven i enligt §24 och LRF Halland anser därför att samrådet ska göras om.

2021-02-19

Konsekvensbeskrivning

Innan Länsstyrelsen fattar beslut om ett vattenskyddsområde med ordningsföreskrifter ska konsekvenserna av ordningsföreskrifterna utredas i enlighet med 4 § förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Det innebär i korthet att utreda föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. Den konsekvensutredning som finns bilagt uppfyller inte förordningens krav. Det saknas helt kostnadsmässiga utredningar. Utredningen beskriver bara hur många fastigheter som berörs, och vad föreskrifterna betyder. I stället konstateras att: *”När beslut fattas om att fastställa vattenskydds-föreskrifter inom ett vattenskyddsområde innebär det att både verksamhetsutövare, allmänhet och myndigheter upplever konsekvenser av beslutet. Skulle beslutet inte medföra några konsekvenser kan föreskrifterna betraktas som verkningslösa och bidrar därmed inte till ett ökat vattenskydd jämfört med dagens situation.”*

Det är naturligtvis viktigt att föreskrifter och relevanta och kostnadseffektiva. Kommentaren ovan är helt häpnadsväckande.

Det ska finnas en utredning för varje föreskrift om vilka konsekvenser de får och vad de kostar. Det är det som avses i 4§ i förordning om konsekvensutredning.

LRF Halland anser att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 4§ förordningen om konsekvensutredning.

Områdets storlek

Som LRF Halland har påtalat tidigare så anser vi att den sekundära zonen är helt omotiverad. De skäl som anges i underlaget för att ha en sekundär zon är följande:

Att det underlättar kommunens planarbete så att hänsyn i större utsträckning tas till att det är ett vattenskyddsområde.

Öka tillsynen på tillståndspliktiga verksamheter

Öka medvetenheten hos de människor som verkar inom sekundär zon.

Att ett skyddsområde underlättar kommunens planarbete måste då vägas mot de inskränkningar och konsekvenser ett skyddsområde för berörda fastighetsägare.

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler är ändå tillämpliga om en verksamhet etableras utanför ett vattenskyddsområde, dvs tillståndsgivande myndighet kan ändå ställa krav som beaktar vattentäkten trots att etableringen sker utanför vattenskyddsområdet.

2021-02-19

Att öka tillsynen är fritt fram att besluta om även om det inte finns ett vattenskyddsområde.

Att medvetenheten om ett vattenskyddsområde har någon avgörande effekt på skyddet av vattentäkten är nog svårbevisad.

Ovan angivna skäl är inte tillräckliga för att motivera en sekundär zon. Sedan 1 feb 2021 så gäller en ny vägledning från HaV för att inrätta vattenskyddsområden. Det finns inte längre några krav på rinntidsberäkning för att avgränsa ett vattenskyddsområde. Skyddsområdet ska istället baseras på vilka risker som finns för vattentäkten.

Nu finns två föreskrifter föreslagna i den sekundära zonen, tillståndsplikt på slamspridning och förbud mot vattenslagning av kemisk behandlade plantor. Enligt den upprättade riskanalysen så hamnar slamspridning i riskklass 1, den lägsta riskklassen. Det är oklart utifrån riskanalysen var vattenslagning av plantor hör hemma, troligtvis under andra skogsbruksåtgärder, som också är riskklass 1.

För att citera HaVs yttrande gällande Ätrans vso; *det svårt att förstå varför dessa två föreskrifter motiverar ett ca 70 000 ha stort skyddsområde?*

Ur Vägledning om inrättande och förvaltning av vattenskyddsområden Rapport 2021:4:

Lagstiftningens konstruktion innebär att det är en möjlighet, inte en skyldighet, att inrätta ett vattenskyddsområde. Om länsstyrelsen eller kommunen väljer att besluta om ett vattenskyddsområde ska de föreskrifter som behövs för att tillgodose syftet med området också meddelas. Därav följer av att om det inte finns behov av skyddsföreskrifter torde det heller inte finnas behov av att inrätta ett vattenskyddsområde. Ett vattenskyddsområde utan föreskrifter har heller ingen egentlig reglerande verkan för syftet att skydda råvattnet.

De effekter som verksamhetsutövarna kan få av att hamna inom ett sekundärt skyddsområde kan vara följande:

Ökade tillsynskostnader

Ökade kostnader pga praktiska åtgärder som får vidtas tex högre krav på enskilda avlopp

Ökad administrativ börda

Eventuell värdeminskning av fastighetsvärde, gäller främst lantbruksfastigheter.

Tveksamt om kreditgivare vill ge lån till tex utökad djurhållning pga osäkerhet kring framtida myndighetskrav.

Det finns alltså en risk att liggande förslag kan hämma utvecklingen av de gröna näringarna som inte är proportionerligt till vad som uppnås.

2021-02-19

Sammanfattningsvis har inte sökande inte tillräckliga motiv för en sekundär zon, inskränkningen blir för stor för berörda fastighetsägare, och därmed råder inte balans i enlighet med egendomsskyddet 2 kap. 15§ 1 st regeringsformen.

Skyddsföreskrifter

Skyddsföreskrifternas utformning bör utgå från Vägledning om inrättande och förvaltning av vattenskyddsområden Rapport 2021:4.

Det är viktigt att det inte råder några tveksamheter om dess innebörd och att dessa bör utgå från befintlig lagstiftning.

När det gäller avgränsning av primär skyddszon bör det övervägas om 50 skyddszon är rimligt. För lantbrukets del så kan ett skyddsavstånd på 6 m vara mer tillämpligt, tex när det gäller växtskyddsmedel, se LRFs tidigare yttrande.

§2 Avfall

Inom verksamheter uppstår hela tiden avfall. Föreskriftens innebörd är att avfall inte kan lagras mer än en vecka innan avfallet ska transporteras bort. Det är väldigt mycket i en verksamhet som klassas som avfall, tex lysrör. Det är inte rimligt att man som verksamhetsutövare ska transportera avfall varje vecka. Det blir om inte annat en onödig miljöbelastning på andra sätt. Det måste vara möjligt att kunna lagra avfall på hårdgjord yta under tak, se exempelvis förslag Göta älv vso.

§5 Gödsel

Befintlig lagstiftning ställer redan krav på att gödselvårdsanläggningar inte får läcka.

Tillståndsplikt på slamspridning kan utgå i sekundär zon då riskanalysen visar på lägsta riskklass.

§6 Bekämpningsmedel

LRF förordar att förbudstiden sätts mellan 1 nov till 31 mars. Det finns annars risk för ett ökat läckage av kväve då det försvårar användningen av fånggrödor eftersom fånggrödan kan behöva avdödas kemiskt för att denna inte ska bli ett problem i kommande grödor.

Förbudet mot vattenslagning av plantor kan utgå i sekundär zon. Riskanalysen visar inte på någon påtaglig fara i sekundär zon. Vattenslagning av plantor är inte särskilt vanligt förekommande. Dessutom är hälften av allt plantmaterial som säljs idag inte behandlade kemiskt.

2021-02-19

Med Vänlig hälsning

**Anders Rickardsson
Ordförande
LRF Halland**

**Christer Jansson
Verksamhetsutvecklare
LRF Halland**